

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 2 grudnia 2019 roku powód D. K. wniósł na swoją rzecz od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. o zasądzenie kwoty 106.566,44 zł i 3.033,66 CHF z odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu części nienależnie pobranych kwot w przypadku uznania, że wskazana w pozwie umowa kredytu zawarta między stronami jest nieważna. Ewentualnie w przypadku uznania, że umowa ta jest ważna, zasądzenie kwoty 115.125,46 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nienależnie pobranych kwot w przypadku uznania, że w powołanej umowie znajdują się niedozwolone postanowienia umowne. Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/pozew - k. 4 - 38/

W odpowiedzi na pozew, (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podnosząc zarzut nieudowodnienia roszczenia co do zasady jak i wysokości oraz przedawnienia roszczenia.

/odpowieź na pozew - k. 121 - 172v./

Na rozprawie w dniu 29 września 2020 roku, pełnomocnik powoda złożył pismo, w którym zmodyfikował powództwo, wnosząc dodatkowo o ustalenie nieważności umowy stron wskazanej w pozwie.

/modyfikacja powództwa – k. 438 w zw. z k. 442 e-protokół 01:27:06/

Sąd ustalił następujące fakty:

W dniu 29 września 2008 r., J. K. i D. K. zawarli z pozwaną umowę kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) udzielonego w walucie wymiennej, spłacanego w ratach malejących (oprocentowanie zmienne). Przeznaczeniem środków z kredytu były potrzeby własne: spłata kredytu mieszkaniowego, budowa domu jednorodzinnego.

Na mocy § 1 ust. 2 umowy, składała się ona z części szczegółowej (CSU) i ogólnej (COU). Załącznik do umowy stanowiła Taryfa opłat i prowizji.

Kwota udzielonego kredytu opiewała na kwotę 194.033,47 CHF. (§ 2 ust. 1 CSU). Stawka referencyjna w dniu sporządzenia umowy wynosiła 2.8000 %, oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym - 4.4500 %, rzeczywistą roczną stopę procentową - 3.6418 % a roczną stopę procentową dla zadłużenia przeterminowanego na 30.0000% (§ 2 ust. 5, 8, 10 i 11 CSU) . Szacunkowy koszt kredytu oznaczono na kwotę 217 883,89 zł a szacunkową wartość odsetek określono na kwotę 98.864,73 CHF. (§ 3 ust. 1 i 1 pkt. 3 CSU), przy założeniu że oprocentowanie kredytu nie ulegnie zmianie w całym okresie spłaty kredytu, kwota kredytu zostanie wypłacona jednorazowo w całości i kredyt będzie wykorzystany i spłacany zgodnie z postanowieniami umowy (§ 14 ust. 2 COU). Przy czym rzeczywista roczna stopa procentowa została wyliczona na podstawie wielkości wyrażonej w walucie kredytu (§ 10 ust. 1 COU), w celu której obliczenia, szacunkowy koszt kredytu wyrażony w walucie polskiej zostały przeliczone na równowartość w walucie kredytu, przy zastosowaniu obowiązującego w chwili rejestracji umowy w systemie informatycznym (...) SA kursu sprzedaży dla dewiz, zgodnie z aktualną Tabelą kursów (§ 10 ust. 2 COU).

W § 6 umowy ustalono, że kredyt zostanie wypłacony, jednorazowo i w terminie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy, poprzez przelanie na rachunek obsługiwany w (...) Banku (...) oraz tytułem kosztów budowy - na rachunek Kredytobiorcy. Zgodnie z umową, kredyt udzielony został na okres 300 miesięcy (§ 2 ust. 4 CSU).

Jako wariant spłaty kredytu ustalono malejące raty kapitałowo – odsetkowe, które miały być regulowane przez kredytobiorców, 2 dnia każdego miesiąca (§ 7 ust. 3 i 5 CSU) zgodnie z zawiadomieniami o wysokości raty spłaty kredytu, doręczanymi kredytobiorcom (§ 18 ust. 2 COU).

W części ogólnej umowy wskazano, iż waluta wymiennalna to waluta wymiennalna, której kursy są zamieszczone w Tabeli kursów (§ 1 ust. 1 pkt. 19), którą jest tabela kursów (...) SA obowiązująca w chwili dokonania przez (...) SA określonych w umowie przeliczeń kursowych, dostępna w (...) SA oraz na stronie internetowej (...) SA (§ 1 ust. 1 pkt. 14).

W § 4 ust. 1 pkt. 1 COU określono, iż kredyt jest wypłacany w walucie wymiennalnej w przypadku zaciągnięcia kredytu na spłatę kredytu walutowego lub finansowanie zobowiązań kredytobiorcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, a w wypadku finansowania zobowiązań na terenie Rzeczypospolitej Polskiej – wypłata kredytu następuje w walucie polskiej, przy czym stosuje się kursy kupna dla dewiz obowiązujące w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego, wg. aktualnej Tabeli kursów (§ 4 ust. 2 COU).

Prawnym zabezpieczeniem kredytu była hipoteka kaucyjna do kwoty 194.033,47 CHF ustanowiona na nieruchomości położonej w D. działka nr (...) przy ul. (...), (...); hipoteka kaucyjna na ww. nieruchomości; przelew na rzecz banku wiarytelności z umowy ubezpieczenia budowy a po jej zakończeniu ubezpieczenia nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia hipotecznego od ognia i innych zdarzeń losowych potwierdzony przez ubezpieczyciela, przy czym suma ubezpieczenia nie może być niższa niż wartość aktualnego zadłużenia z tytułu kredytu udzielonego przez (...) SA oraz weksel własny in blanco z klauzulą bez protestu wraz z deklaracją wekslową. (§ 4 umowy).

W § 10 ust. 2 umowy zostały zawarte oświadczenia Kredytobiorcy o tym, że został on poinformowany, iż ponosi ryzyko: zmiany kursów waluty, polegające na wzroście wysokości zadłużenia z tytułu kredytu oraz wysokości rat kredytu, wyrażonych w walucie polskiej, przy wzroście kursów waluty kredytu; stopy procentowej, polegające na wzroście raty spłaty przy wzroście stawki referencyjnej.

Oprocentowanie kredytu omówione zostało w § 6, 7, 8 i 9 COU. Bank miał pobierać odsetki od kredytu, w walucie kredytu, wg. zmiennej stopy procentowej w stosunku rocznym, której wysokość jest ustalana w dniu rozpoczynającym pierwszy i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej, jako suma stawki referencyjnej i marży (...) SA. Pierwszy okres obowiązywania stawki referencyjnej może być krótszy i rozpoczyna się w dniu wypłaty kredytu albo pierwsze transzy. Koniec pierwszego okresu obowiązywania stawki referencyjnej przypada w dniu poprzedzającym ostatni dzień wymagalności kredytu i odsetek przed upływem pierwszego trzymiesięcznego okresu obowiązywania stawki referencyjnej. kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej kończą się w dniu poprzedzającym dzień, który datą odpowiada dniowi, w którym rozpoczął się poprzedni trzymiesięczny okres obowiązywania stawki referencyjnej, z uwzględnieniem zasad liczenia terminów oznaczonych w miesiącach, przewidzianych w przepisach Kodeksu Cywilnego. Zmiany stawki referencyjnej następują w dniu wymagalności raty spłaty kredytu i odsetek (§ 6 COU). Dla ustalenia stawki referencyjnej - (...) SA posługuje się stawką LIBOR lub EURIBOR, publikowaną odpowiednio o g. 11.00 GMT lub 11.00 na stronie informacyjnej Reuters, w drugim dniu poprzedzającym dzień rozpoczynający pierwszy i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej, zaokrąglona w matematycznych zasadach do czterech miejsc po przecinku. W przypadku braku notowań stawki referencyjnej LIBOR lub EURIBOR dla danego dnia, do wyliczenia stopy procentowej stosuje się odpowiednio notowania z dnia poprzedzającego dzień, w którym było prowadzone notowanie stawki LIBOR lub EURIBOR. Za dzień braku notowań stawki LIBOR lub EURIBOR uznaje się ponadto dzień uznany na terytorium RP za dzień wolny od pracy. Wzrost stawki referencyjnej wpływa na podwyższenie oprocentowania kredytu, które spowoduje wzrost spłaty raty kredytu. Zmiana wysokości stawki referencyjnej powoduje zmianę wysokości oprocentowania kredytu o taką samą liczbę punktów procentowych (§ 7 COU). Bank oblicza odsetki od kredytu w okresach miesięcznych od kwoty zadłużenia z tytułu kredytu, wg. obowiązującej w tym okresie zmiennej stopy procentowej dla kredytu, począwszy od dnia następnego po dniu wypłaty kredytu albo pierwszej transzy, do dnia spłaty kredytu łącznie (§ 8

COU). Bank powiadamia kredytobiorcę na piśmie o każdej zmianie wysokości oprocentowania kredytu, z podaniem terminu, od którego zmiana ta obowiązuje (§ 9 ust. 1 COU).

Zasady spłaty kredytu określał § 22 COU, zgodnie z którym kredytobiorca mógł spłacać zadłużenie z rachunku ROR, rachunku walutowego lub rachunku technicznego. W wypadku spłat z rachunku ROR środki miały być pobierane w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość raty spłaty kredytu w walucie wymiennej przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz obowiązującego w (...) w dniu spłaty. W wypadku spłaty z rachunku walutowego lub rachunku technicznego środki mogły być pobierane w walucie kredytu w wysokości stanowiącej ratę kredytu. W szczególowej części umowy w chwili jej zawarcia strony uzgodniły, że spłata następować będzie z rachunku ROR.

/część szczegółowa umowy - k. 40 - 41v.; część ogólna umowy - k. 42 - 45; załącznik - k. 46 - 46v.; zeznania świadka B. M. - k. 421; zeznania świadka M. M. - k. 440v. e-protokół 00:28:00/

Powód przeczytał umowę przed jej podpisaniem.

/zeznania powoda - k. 441v. e-protokół 01:16:05/

W dniu 14 i 15 października 2008 roku na stronie internetowej banku znajdowały się aktualne kursy walut i spread'y.

/wydruki archiwalne - k. 379 - 390/

Powód w czasie spotkań wiedział czego chce od Banku i był świadomy, pytał o czas załatwienia wniosku i sprawy organizacyjne. D. K. potrzebował kredytu, aby dokończyć budowę domu. Przed podpisaniem umowy odbyły się 3 spotkania w Banku. /zeznania powoda - k. 441v. e-protokół 01:16:05; zeznania świadka K. C. - k. 439v. e-protokół 00:03:51; zeznania świadka M. M. - k. 440v. e-protokół 00:28:00/

Podczas tych spotkań, klient informuje Bank na co chce przeznaczyć kredyt a Bank przygotowuje oferty różnych możliwości kredytowania. Przedstawiana jest waluta kredytu, wymogi kredytów i transz oraz dochodu klienta. Klient samodzielnie dokonuje wyboru oferty i waluty spłaty.

/zeznania świadka K. C. - k. 439v. e-protokół 00:03:51/ zeznania świadka K. C. - k. 439v. e-protokół 00:03:51; zeznania świadka M. M. - k. 440v. e-protokół 00:28:00/

Powodowi przedstawiono ofertę dla klienta pracującego w bankach - miała niższą marżę, niższą prowizję i nie posiadała dodatkowych wymagań - jak np. ubezpieczenie. Doradca omawiał z powodem zasady kredytu w walucie obcej. Klient był informowany wówczas o sposobie wypłacenia kwoty i ryzyku kursowym oraz o tym, że nie jest wiadome jaką kwotę będzie musiał spłacić, z uwagi na możliwość zmiany kursu waluty.

/wniosek - k. 190 - 193; zeznania świadka M. M. - k. 440v. e-protokół 00:28:00/

Wniosek o udzielenie powodowi kredytu hipotecznego został złożony w dniu 12 września 2008 roku. We wniosku kredytobiorcy zaznaczyli, iż ubiegają się o kredyt w wysokości 400.000 zł. Jako prawne zabezpieczenie kredytu zaproponowano dobrowolnie hipotekę na należącej do kredytobiorców nieruchomości kredytowanej wraz z przelewem praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych.

Wniosek zawierał oświadczenia, że wnioskodawcy nie skorzystali z przedstawionej im w pierwszej kolejności oferty kredytu w walucie polskiej i dokonali świadomego wyboru waluty wymiennej, pomimo związanego z tym ryzyka polegającego na wymienionych enumeratywnie przypadkach.

/wniosek - k. 190 - 193; zeznania powoda - k. 441v. e-protokół 01:16:05; zeznania świadka K. C. - k. 439v. e-protokół 00:03:51/

Powód przeczytał treść wniosku oraz oświadczenie wnioskodawcy. D. K. nie pytał doradcy w oparciu o jaki rodzaj kursu będzie wypłacany kredyt, został poinformowany w Banku, że kredyt jest frankowy.

/zeznania powoda - k. 441v. e-protokół 01:16:05/

W chwili zawierania umowy powód pracował w (...) Banku (...) - był tam dyrektorem, ale nie pracował z kredytami hipotecznymi.

/zeznania powoda - k. 441v. e-protokół 01:16:05; zeznania świadka M. M. - k. 440v. e-protokół 00:28:00/

W tym czasie w ofercie pozwanego Banku były różne oferty kredytów, m.in. hipoteczny na zakup domu, na remont, kredyt mieszkaniowy - tj. na zakup nieruchomości i spłatę zobowiązań, kredyty konsolidacyjne, pożyczka hipoteczna i kredyt lokatorski. Były dostępne kredyty w złotych franku, euro i funtach a o walucie kredytu decydował klient.

Kredyt mógł być spłacany w złotych albo we frankach, wg. decyzji klienta. Wybór waluty spłaty mógł być dokonany w czasie zawierania umowy lub w formie aneksu do umowy, w późniejszym terminie.

/zeznania świadka K. C. - k. 439v. e-protokół 00:03:51/

W obu rodzajach kredytów zdolność kredytowa musiała być na wyższym poziomie a niższy poziom obejmował spłaty rat kredytu walutowego. Bank nie wskazywał klientom o ile może wzrosnąć waluta.

/zeznania świadka K. C. - k. 439v. e-protokół 00:03:51/

Od 2004 roku istniała możliwość negocjowania kursu z klientami indywidualnymi - istniała konieczność podpisania umowy ramowej, z której kredytobiorcy korzystali. Jeśli klienci nie akceptowali zaproponowanego kursu mieli prawo przerwać negocjacje.

/zeznania świadka B. M. - k. 421/

Wskutek wniosku kredytobiorców z dnia 3 października 2008 roku, kredyt został uruchomiony w dniu 15 października 2008 roku i tego dnia na rzecz powodów została przekazana kwota 194.033,47 CHF, którą po natychmiastowej, negocjowanej transakcji wymiany walut wpłacono na rachunek kredytobiorcy w kwocie 428.813,97 PLN.

/wnioski – k. 249- 250; potwierdzenia – k. 251 - 252; zeznania świadka B. M. - k. 421; zeznania świadka K. C. - k. 439v. e-protokół 00:03:51; zeznania świadka M. M. - k. 440v. e-protokół 00:28:00/

Kredyt został uruchomiony technicznie we franku, ponieważ był wypłacany na rachunek klienta. Transakcje bezgotówkowe są rozliczane bezpośrednio na rachunkach. Nie można tej operacji przeprowadzić fizycznie. Rachunki techniczne są uruchamiane bezpłatnie i służą tylko do spłaty rat kredytu. U powoda nie był prowadzony rachunek we franku, ale powód posiadał taki rachunek w euro.

/zeznania świadka B. M. - k. 421; zeznania świadka M. M. - k. 440v. e-protokół 00:28:00/

Dnia 7 marca 2013 roku strony zawarły aneks do umowy kredytu, na mocy którego ustalono, iż dla celów związanych z kredytem Bank otwiera dla kredytobiorcy dodatkowy bezpłatny nieoprocentowany rachunek prowadzony w walucie kredytu i odtąd spłaty miały być dokonywane z rachunku prowadzonego w walucie kredytu oraz z rachunku prowadzonej w walucie polskiej, z zastrzeżeniem pierwszeństwa pobierania środków z pierwszego rachunku (§ 1) nadto do umowy dodano załącznik w postaci Zasad ustalania kursów wymiany walut oraz spreadu walutowego (...) SA w brzmieniu określonym w załączniku, na podstawie którego Bank miał stosować kursy wymiany walut i spread walutowy.

/aneks – k. 47/

W przypadku spłat w złotych kredyt był spłacany po kursie sprzedaży z dnia spłaty a jeśli spłata następowała z konta dewizowego, to spłata była dokonywana w kwocie jaka wynikała z harmonogramu spłat.

W czasie uruchomienia kredytu Bank skupuje od klienta walutę a w przypadku spłat klient dokonuje zakupu waluty od Banku.

/zeznania świadka K. C. - k. 439v. e-protokół 00:03:51/

Od 2000 roku zasady tworzenia Tabeli kursów walut Banku ma formę spisanych regulacji a metodologia tworzenia tych tabel pozostaje niezmienna od 2008 roku: w oparciu o dane rynku międzybankowego obliczany jest średni kurs i po dodaniu do tego kursu spread'u wyliczany jest kurs sprzedaży a po jego odjęciu - kurs kupna. Stosuje się dwa rodzaje spread'u: dla dewiz i pieniądza, a jego wysokość nie jest stała i w czasie ulega zmianie, m.in. w zależności od bieżącej sytuacji rynkowej. Wysokość kursu kupna sprzedaży nie jest ustalana przez Bank dowolnie od 30 lat, ale jest ograniczony warunkami rynkowymi. Standardem podawania kursów na rynku międzybankowym jest równoczesne podawanie przez kwotujący bank wyodrębnionych kursów kupna i sprzedaży. Bank nie ma wpływu na wysokość kursów na rynku międzybankowym.

/zeznania świadka B. M. - k. 421/

Kurs CHF wyliczany jest jako kurs krzyżowy EUR/CHF i EUR/PLN, prawdopodobnie przez wszystkie banki komercyjne.

/zeznania świadka B. M. - k. 421/

Powód nadal spłaca sporny kredyt. Kredyt jest spłacany we frankach, powód nie posiada zaległości w spłacie.

/bezsporne; zeznania powoda - k. 441v. e-protokół 01:16:05/

Przez czas trwania umowy powoda średni kurs z Tabeli kursów Banku nie uległ zmianie względem takiego kursu w transakcjach międzybankowych a różnice w kwotowaniach były związane wyłącznie ze standardami rynkowymi.

/zeznania świadka B. M. - k. 421/

W dniu 29 czerwca 2017 roku zawarto umowę o zwolnienie z długu J. K., w nawiązaniu do której, sporządzono drugi aneks do umowy kredytu.

/umowa o zwolnienie z długu i aneks - k. 48 - 50/

W zaświadczeniu wydanym powodowi w dniu 2 września 2019 roku, Bank nie stwierdził, aby istniały naliczenia innych należności związanych z kredytem niewliczone do transz, ale składające się na zadłużenie kredytobiorcy.

/zaświadczenie - k. 51 - 54/

Na mocy umowy z dnia 21 października 2019 roku J. K. (pesel (...)) przełała wszelkie wierzytelności przysługujące jej względem pozwanego w związku z umową kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) z dnia 29 września 2008 roku na D. K. (...).

/umowa przelewu wierzytelności - k. 39/

Powyższy stan faktyczny nie był między stronami sporny.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i zostało przez sąd oddalone.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe obowiązującym w dacie zawarcia spornej umowy pomiędzy powodami

a pozwanym bankiem (tekst jedn.: Dz.U. 2002/72/665), przez umowę kredytu bankowego bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W myśl art. 69 ust. 2 Prawa bankowego, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy; 2) kwotę i walutę kredytu; 3) cel, na który kredyt został udzielony; 4) zasady i termin spłaty kredytu; 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany; 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu; 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu; 8) terminy i sposób pozostawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych; 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje; 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Z uwagi na podniesiony przez powoda zarzut, w pierwszej kolejności należy rozważyć czy przedmiotowa umowa jest ważna. Treść zawartej między stronami umowy wskazuje, że jest to umowa o tzw. kredyt denominowany. W przypadku **kredytu denominowanego do waluty obcej bank udziela kredytobiorcy kredytu w określonej wysokości CHF** (czy też w jakiegokolwiek innej walucie), ale wypłata tej kwoty może nastąpić lub następuje w PLN jako równowartość wskazanej w umowie określonej ilości CHF. Tak więc w przypadku kredytu denominowanego do waluty obcej kredytobiorca uzyskuje środki pieniężne w złotych, ale wysokość kredytu ustalona jest w walucie obcej, z tym że w momencie udostępniania kredytu czy jego transz następuje przeliczenie z waluty obcej na złoty według kursu na dzień udostępnienia kredytu czy jego transz.

Zgodnie z umową między stronami waluta kredytu została określona jako franki szwajcarskie, a kwota na 194.033,47 CHF (§ 2 ust. 1 CSU). **Umowa w pierwotnym kształcie przewidywała możliwość wypłaty kredytobiorcy wskazanej w umowie kwoty kredytu we frankach szwajcarskich albo w złotych polskich** – według kursu kupna dla dewiz obowiązującego w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego. Sposób wypłaty kredytu uzależniony był od rodzaju zobowiązania zaciągniętego przez klienta, na finansowanie którego kredyt był udzielony (§ 4 ust. 1 i 2 COU). **Od początku istniała też możliwość spłaty w walucie polskiej** w wysokości stanowiącej równowartość raty spłaty kredytu w walucie wymiennej przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz obowiązującego w (...) **oraz w walucie kredytu** w wysokości stanowiącej ratę kredytu. Trzeba zatem wskazać, że co do zasady kwota i waluta kredytu uzgodniona została między stronami w CHF, a istniała tylko dodatkowa możliwość wypłaty i spłaty tego kredytu w złotych polskich. Celem kredytu była między innymi budowa domu jednorodzinnego, a ta może być przeprowadzona zarówno poprzez zaciąganie zobowiązań na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza jej granicami – ta okoliczność jest całkowicie niezależna od pozwanego banku i pozostaje jedynie w gestii kredytobiorcy. W przypadku ocenianej umowy kredytowej strony już w części szczegółowej umowy ustaliły, że kwota kredytu faktycznie zostanie wypłacona w PLN, jako równowartość wskazanej kwoty w CHF i z określonym mechanizmem jej ustalenia. Trzeba tu podkreślić, że taka możliwość nie jest zabroniona przepisami Prawa bankowego, ani żadnymi innymi przepisami prawa cywilnego. Stanowi ona raczej rozszerzenie uprawnień kredytobiorcy, który może otrzymać wypłatę kredytu w walucie obcej lub polskiej, w zależności od rodzaju zaciągniętych przez niego zobowiązań, niż naruszenie jego interesów.

Wbrew twierdzeniom powodów, umowa stron zawiera wszystkie obligatoryjne elementy wymagane przez art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe, w tym określenie waluty i kwoty kredytu oraz okresu i sposobu spłaty rat kredytu, jak również wysokości oprocentowania i zasad zmiany tej wysokości. Waluta i kwota kredytu wyrażone są we frankach szwajcarskich, co więcej kredyt mógł być wypłacony we frankach szwajcarskich. Wypłata kredytu w złotych polskich – jako możliwość uruchomienia kredytu – w żaden sposób nie wpływa na kompletność postanowień umownych.

Brak jest także podstaw do przyjęcia, że umowa stron jest nieważna, gdyż przewiduje dodatkowe wynagrodzenie dla banku za udostępnienie powodom kwoty kapitału kredytu w postaci tzw. spreadu walutowego (wynikającego z różnicy między kursem sprzedaży i kupna waluty szwajcarskiej). Odwołanie się w umowie stron do kursu kupna i sprzedaży

waluty szwajcarskiej stanowi element tzw. klauzuli waloryzacyjnej, a nie oznaczenie jakiegokolwiek dodatkowego świadczenia stron nieprzewidzianego w treści art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego. Z kolei samo zawarcie w umowie stron klauzuli waloryzacyjnej – jako takie – nie było sprzeczne z żadnym obowiązującym w dacie zawarcia umowy przez strony przepisem ustawowym, wobec czego nie skutkuje uznaniem umowy stron za w całości lub częściowo nieważną (art. 58 § 1 i 3 k.c.).

W ocenie sądu, żadne przepisy obowiązujące w chwili zawarcia umowy nie sprzeciwiały się zawieraniu umów kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do waluty obcej (m. in. wyrok SN z 19.03.2015 r., IV CSK 362/14). Wprowadzenie do umowy kredytu bankowego postanowień dotyczących indeksacji mieści się w granicach swobody umów. Nie ma podstaw, by uznać taką umowę za sprzeczną z istotą umowy kredytu, w szczególności wskazuje na to wprowadzenie od 26 sierpnia 2011 r. wprost do Prawa bankowego możliwości zawierania tych umów poprzez dodanie art. 69 ust. 2 pkt. 4a i ust. 3, zgodnie z którymi umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska stały się umowami nazwanymi. Gdyby umowy tego typu były niezgodne z zasadami współzycia społecznego, z zasadami uczciwego obrotu, czy też sprzeczne z istotą umów kredytowych, nie mogłyby znaleźć swojego ustawowego wyrazu i usankcjonowania prawnego. Mimo, że przed 2011 r. nie były wprost uregulowane w przepisach, to nie były też przepisami tymi zakazane, a tym samym możliwość ich zawarcia wynikała z zasady swobody umów (art. 353¹ § 1 k.c.).

Nie ma też podstaw do uznania umowy między stronami za sprzeczną z zasadą walutowości. Zgodnie z art. 358 § 1 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, zobowiązania pieniężne na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej mogą być wyrażone tylko w pieniądzu polskim. Wyjątki od zasady walutowości przewidywały przepisy ustawy z dnia z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe (Dz.U. 2002/141/1178), a w szczególności art. 3 ust 1 i 3 Prawa dewizowego w brzmieniu z dnia zawarcia umowy między stronami, zgodnie z którymi dokonywanie obrotu dewizowego jest dozwolone, z zastrzeżeniem ograniczeń określonych w art. 9 i 10, przy czym ograniczeń określonych w art. 9 nie stosuje się do obrotu dewizowego dokonywanego z udziałem banków. Tym samym banki miały uprawnienie do zawierania umów oraz dokonywania innych czynności prawnych, powodujących lub mogących powodować dokonywanie w kraju rozliczeń w walutach obcych, a także dokonywania w kraju takich rozliczeń (art. 9 pkt. 15 Prawa dewizowego). Taką umową była zawarta między stronami umowa kredytu, albowiem walutą kredytu były franki szwajcarskie, umowa przewidywała możliwość wypłaty kredytu w walucie obcej i spłaty w walucie obcej (co faktycznie miało miejsce), zatem nie tylko mogła powodować, ale i faktycznie spowodowała dokonanie rozliczeń w walucie obcej przez bank, co było zgodne z Prawem dewizowym i nie było sprzeczne z zasadą walutowości.

W dalszej kolejności należało rozważyć zarzuty powoda oparte na ich twierdzeniach o tym, że wskazane przez nich, niektóre postanowienia umowne stanowią klauzule niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ §1 k.c.

Niesporne w niniejszej sprawie jest to, że powód zawarł wyżej opisaną umowę jako konsument (art. 22¹ k.c.), tj. w celu pokrycia kosztów budowy domu mieszkalnego – bez związku z działalnością zawodową lub gospodarczą powoda

Przepisy art. 385⁽¹⁾– 385⁽³⁾ k.c., dotyczące niedozwolonych postanowień umownych, jako regulacja szczególna wyłączają stosowanie w odniesieniu do nieuzgodnionych indywidualnie postanowień umów konsumentów z przedsiębiorcami art. 58 § 2 k.c. (tj. wyłączają dokonanie na podstawie art. 58 § 2 k.c. odrębnej oceny zgodności postanowienia umownego z zasadami współzycia społecznego, co dotyczy także wyłączenia stosowania w tym zakresie art. 353⁽¹⁾ k.c.) – por. w tej kwestii: System prawa prywatnego. Tom 5, Prawo zobowiązań – część ogólna, red. E. Łętowska, Warszawa 2006, s. 667. Z kolei ocena kwestionowanych przez powód postanowień umownych przez pryzmat treści art. 385⁽¹⁾ i 385⁽²⁾ k.c. powinna jednocześnie uwzględniać treść przepisów dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE. L nr 95, str. 29).

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem **nieuzgodnione indywidualnie** nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,

rażąco naruszając jego interesy – co nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Zarzuty powoda dotyczące niedozwolonego charakteru postanowień umownych odnosiły się do wyżej opisanej umownej klauzuli waloryzacyjnej. Pod pojęciem klauzuli waloryzacyjnej należy w tym kontekście rozumieć wszystkie postanowienia umowy stron przewidujące uwzględnienie kursu waluty szwajcarskiej względem waluty polskiej dla ustalenia wysokości świadczeń pieniężnych (kredytu i rat spłaty kredytu), to znaczy § 4 ust. 2 COU dotyczący wypłaty kredytu w walucie polskiej według kursu kupna dla dewiz oraz § 22 ust. 2 pkt. 1 COU dotyczący spłaty kredytu w walucie polskiej według kursu sprzedaży dla dewiz, w obu przypadkach kursów ustalanych według aktualnej bankowej tabeli kursów.

Stwierdzić jednak należy, że postanowienia umowy zawartej z konsumentem nie wiążą go tylko wówczas, gdy kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, jednakże dotyczy to tylko takich postanowień, które nie zostały uzgodnione z nim indywidualnie. W świetle treści art. 385¹ § 4 w zw. z art. 6 k.c. to na pozwanym banku spoczywał ciężar udowodnienia, że sporne postanowienia umowne zostały indywidualnie uzgodnione z powodem, tj. że powód miał rzeczywisty wpływ na treść tych postanowień (art. 385¹ § 3 k.c.). W ocenie sądu dowód taki został przez pozwanego bank przedstawił. Umowa stron składa się bowiem z dwóch części ogólnej i szczegółowej. Część ogólna umowy przewiduje w § 4 możliwość wypłaty kredytu w trzech możliwych postaciach: w walucie kredytu, w złotych polskich i w walucie wymienialnej innej niż waluta kredytu. Również § 22 COU przewiduje możliwość spłat kredytu w walucie kredytu, w złotych polskich i w walucie innej niż waluta kredytu. Te ogólne postanowienia umowne zostały przez strony uszczegółowione w części szczegółowej umowy: oczywistym przy tym jest fakt, że skoro z trzech możliwości wypłaty i spłaty kredytu wybrana została jedna, to musiało to się odbyć za zgodą i zgodnie z wolą obu stron umowy, w szczególności kredytobiorcy. Dodać trzeba, że w tym zakresie stanowisko powoda, według którego kredyt musiał być wzięty, a w szczególności spłacany tylko w złotych polskich jest wprost sprzeczne z zapisami łączącej strony umowy i to nie tylko omówionych postanowień COU, ale też z wnioskiem kredytowym, z którego wynikają zasady obliczania kursów walut oraz to, że są one stosowane w przypadku wypłaty i spłaty kredytu w walucie polskiej.

Fakt, że powód od samego początku funkcjonowania umowy kredytowej miał – wynikającą z umowy kredytowej – możliwość spłaty rat kredytu (oraz wypłaty samego kredytu) w walucie kredytu, tzn. we frankach szwajcarskich, lecz zdecydował się na inną przewidzianą przez umowę możliwość, to jest spłatę (i wypłatę) w złotych polskich, uniemożliwia uznanie wskazanych klauzul waloryzacyjnych za niezgodnione indywidualnie z konsumentem, a co za tym idzie podlegające ocenie w świetle przepisów art. 385¹ – 385³ k.c. Zgodne z wolą obu stron, w tym również powoda było wybranie takiej, a nie innej formy wypłaty kredytu, a przede wszystkim spłaty rat kredytowych, nie można zatem uznać, że taka forma wypłaty i spłaty była narzucona konsumentowi jednostronnie przez bank, że konsument w ramach zaproponowanej mu umowy został przez bank pozbawiony możliwości wyboru formy (waluty) świadczeń, że – tym samym – wskazane klauzule waloryzacyjne nie zostały indywidualnie zaakceptowane przez powoda.

Mimo powyższej konstatacji można dodatkowo ocenić sporne postanowienia umowne w oparciu o kryterium odnoszące się do tego, czy kształtują one prawa i obowiązki powoda w sposób zgodny z dobrymi obyczajami oraz czy nie naruszają w sposób rażący interesów powoda jako konsumenta (art. 385¹ § 1 k.c.). Stosownie do treści art. 385² k.c. oceny tej dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy – biorąc pod uwagę w szczególności jej treść i okoliczności zawarcia.

Przechodząc do merytorycznej oceny kwestionowanej przez powoda klauzuli umownej zaznaczyć należy, że sąd w niniejszej sprawie jest zobligowany do uwzględnienia treści prowadzonego przez Prezesa UOKiK rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone. Stosownie do treści art. 9 ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw z dnia 5 sierpnia 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1634), w odniesieniu do postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za

niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵k.p.c., stosuje się przepisy k.p.c. w brzmieniu dotychczasowym, nie dłużej jednak niż przez 10 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. od dnia 18 kwietnia 2016 roku). Stosownie do treści art. 479⁴³ k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym do czasu wejścia w życie wyżej przywołanej ustawy nowelizacyjnej) prawomocny wyrok sądu ochrony konkurencji i konsumentów uwzględniający powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec osób trzecich – od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK. Oznacza to, że sąd rozpoznający indywidualną sprawę, w której przedmiotem sporu jest postanowienie konkretnej umowy zawartej z konsumentem, którego treść normatywna jest tożsama z postanowieniem wzorca umowy uznanym za niedozwolone prawomocnym wyrokiem sądu ochrony konkurencji i konsumentów oraz wpisanym do rejestru tego rodzaju postanowień, a przy tym pochodzącym od tego samego przedsiębiorcy, który jest stroną postępowania w sprawie indywidualnej, jest związany treścią wyroku sądu ochrony konkurencji i konsumentów (por. uzasadnienie uchwały składu 7 Sędziów SN z dnia 20 listopada 2015 roku, sygn. III CZP 17/15).

Sytuacja taka nie zachodzi w rozpoznawanej sprawie. ***Żadna klauzula umowna stosowana przez pozwany bank, zawarta w umowie podlegającej ocenie w sprawie, nie jest tożsama z wzorcem umowy uznanym za niedozwolone prawomocnym wyrokiem sądu ochrony konkurencji i konsumentów oraz wpisanym do rejestru tego rodzaju postanowień pochodzącym od pozwanego banku.*** Co więcej klauzula waloryzacyjna zastosowana w kwestionowanej umowie ***nie jest również treściowo tożsama z innymi klauzulami wpisanymi do rejestru umów uznanych za niedozwolone.*** W szczególności brak podstaw, by uznać tożsamość wpisanych do rejestru klauzul niedozwolonych zapisów o treści „raty kapitałowo – odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej banku obowiązującego na dzień spłaty” z klauzulami zastosowanymi w umowie o kredyt mieszkaniowy Własny kąt hipoteczny. Trzeba tu przede wszystkim wskazać, że w § 22 ust. 2 COU zapis, który dotyczy spłaty rat w walucie polskiej i zastosowania kursu ustalonego według tabeli banku stanowi tylko część całego postanowienia umownego, którego pozostałe części wskazują na możliwość spłaty rat w walucie kredytu (w tym zakresie przy zastosowaniu dwóch sposobów spłaty: z rachunku walutowego lub technicznego), a nawet w innej walucie obcej niż waluta kredytu. Postanowienie zawarte w umowie zawartej przez strony jest zatem o wiele szersze, niż postanowienia wpisane do rejestru klauzul umownych, nie można zatem mówić o tożsamości ich treści.

Zastrzeżenia dotyczące możliwości arbitralnego ustalania kursów waluty kredytu w stosunku do waluty polskiej przez bank są tu – w związku z treścią postanowienia umownego dotyczącego spłaty kredytu – o tyle bezprzedmiotowe, że od samego początku powód miał możliwość spłaty kredytu w walucie kredytu, a zatem w sposób całkowicie niezależny od ustaleń bankowych tabel kursów walut. Postanowienie wskazujące na różne możliwości spłaty kredytu przez konsumenta nie kształtuje praw i obowiązków powoda w sposób niezgodny z dobrymi obyczajami ani nie narusza w jakikolwiek sposób interesów powoda jako konsumenta. Kredyt od samego początku mógł być spłacany w walucie kredytu (CHF), a wybór innego sposobu spłaty był autonomiczną decyzją stron, w tym również powoda. Taka sytuacja w żaden sposób nie narusza interesów powoda, który właśnie zgodnie z własnymi interesami może wybrać odpowiadający mu sposób spłaty kredytu. Pozostawienie konsumentowi wyboru co do sposobu spłaty kredytu w żaden sposób nie godzi w dobre obyczaje. Te same uwagi odnieść trzeba do postanowień dotyczących wypłaty kredytu – i tu istniała możliwość wyparty go bezpośrednio w walucie kredytu, a zgodnie z wolą klienta i rodzajem zaciągniętych przezeń zobowiązań istniała też możliwość wypłaty kredytu w złotych polskich. Ocenie pod względem abuzywności podlegać winny zapisy umowy, a nie faktyczna ich realizacja, która była, nota bene, zgodna z wola powoda.

Od samego początku istniała zatem możliwość oszacowania wielkości własnego zobowiązania przez konsumenta, wysokości kolejnej miesięcznej raty, ponieważ były one przede wszystkim określone w walucie kredytu i w takiej walucie mogły być regulowane.

Przez sprzeczność z dobrymi obyczajami rozumie się takie kształtowanie stosunku umownego, które zmierza do dezinformacji lub wywołania błędnego mniemania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowania stosunku zobowiązaniowego niezgodnie z zasadą równorzędności stron. Sprzeczne z dobrymi

obyczajami będzie więc takie rozłożenie praw i obowiązków umownych, które godzi w równowagę pozycji prawnej stron stosunku obligacyjnego. Z kolei pojęcie interesów konsumenta w omawianym kontekście oznacza nie tylko interes czysto ekonomiczny lecz również interesy związane z tym, aby konsument mógł przewidzieć, jak będzie się kształtował jego sytuacja w ramach danego stosunku prawnego w przyszłości. Niewątpliwie sformułowanie umowy i ustalone w niej możliwości spłaty kredytu pozwalały klientom dokładnie przewidzieć ich sytuację w toku wykonywania tej umowy.

Skoro nie było podstaw do uznania całej umowy za nieważną, ani do uznania poszczególnych zapisów umownych za abuzywne, to nie było podstaw ani do uwzględnienia powództwa w zakresie żądania ustalenia nieważności umowy, jak i w zakresie żądania zapłaty, którego podstawą było uznanie umowy za nieważną lub poszczególnych jej zapisów za abuzywne.

Mając powyższe na uwadze, powództwo zostało oddalone.

O kosztach sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. uznając, iż w sprawie zachodzi szczególny przypadek w rozumieniu tego przepisu. Sprawa ma skomplikowany charakter, orzecznictwo sądowe w tego typu sprawach jest niejednolite.

Z/ Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.